

Bielsko-Biała, dn. 02.08.2023

B-NR.5183.478.2023.DM

RPW/11765/2023

Urząd Ochrony Zabytków
Punkt Obsługi

wniośnięto
2023-08-04

dnia

L. dz. 4184

L. zał. 523

Podpis 91

Wójt Gminy Kobiór
ul. Kobiórska 5
43-210 Kobiór

Dotyczy: prac konserwatorskich i przeniesienia krzyża kamiennego z 1887 r. przy ul. Rodzinnej 1 w Kobiórze

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach, Delegatura w Bielsku-Białej w odpowiedzi na Pana pismo z dnia 20.06.2023 r. (data wpływu 27.06.2023 r.) informuje co następuje:

Przedmiotowy krzyż ze względu na posiadane walory zabytkowe został ujęty w gminnej ewidencji zabytków Gminy Kobiór, przyjętej zarządzeniem Wójta Gminy Kobiór Nr 130/V/209 i chroniony jest na mocy zapisów prawa lokalnego, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Kobiór przyjętego Uchwałą Rady Gminy Kobiór nr XVIII/2/78/04 z dnia 08.07.2004 r.

Zgodnie z art. 5 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 840 z późn. zm.) opieka nad zabytkiem sprawowana jest przez jego właściciela lub posiadacza.

Kapliczki są elementem krajobrazu polskich wsi i miast i ważnym elementem dziedzictwa kulturowego. Prócz walorów estetycznych są także ważną informacją o historii krajobrazu i społeczności, upamiętniają bowiem znaczące wydarzenia z życia mieszkańców, wskazują historyczny przebieg dróg, zasięg dawnych osad, wskazują miejsca istotne dla mieszkańców, uświęcone poprzez fakt postawienia elementu sakralnego. Znaczenie kulturowe, religijne a także krajobrazowe kapliczek są przedmiotem ochrony konserwatorskiej ze względu na ww. wartości.

Obiekty sakralne będące w kuli powinny być utrzymane w należyтым stanie nie tylko technicznym (kolejne inwazyjne, wtórne warstwy nie pozwalają na „oddychanie” kamienia i powodują jego degradację) ale też estetycznym (kolorowe przemalowania nie podkreślają powagi obiektu).

Po zapoznaniu się z materiałami ewidencyjnymi oraz po zapoznaniu się ze stanem zachowania krzyża kamiennego wykonanego z piaskowca podczas oględzin w dniu 27.07.2023 r. tuż organ opiniuje pozytywnie możliwość przeniesienia zabytku na nową lokalizację.

Jak ustalono, krzyż obecnie znajduje się już we wtórnej lokalizacji (do 1969 r. krzyż stał przy skrzyżowaniu „starej” drogi wojewódzkiej Pszczyna-Mikołów), która w związku z czym nie jest przedmiotem ochrony. Zaleca się by nowa lokalizacja była zarówno dla obiektu bezpieczna jak i zapewniała prawidłowe wyeksponowanie by obiekt mógł pełnić swoją funkcję sakralną. Podczas oględzin zaproponowano także nową lokalizację na terenie zielonym przy ulicy Rodzinnej (dz. nr 1377/143), która jest z konserwatorskiego punktu widzenia dopuszczalna.

Zgodnie z art. 27 ww. ustawy zaleca się przeprowadzenie następujących prac mających na celu przywrócenie pierwotnego stanu poprzez m. in.:

- sprawdzenie posadowienia krzyża, ewentualne ustabilizowanie podłoża i statyki obiektu polegających na odkopaniu krzyża, ustawieniu do pionu, wzmocnieniu fundamentu krzyża np.

poprzez wykonanie opaski betonowej (z zachowaniem stopnia kamiennego), w przypadku przeniesienia krzyża wykonanie nowego fundamentu,

- usunięcie nawarstwień i przemałowań oraz wtórnych uzupełnień,
- oczyszczenie i wzmocnienie kamienia,
- dezynfekcję i odsolenie,
- uzupełnienie ubytków (widoczna silna erozja kamienia),
- hydrofobizację, która zapewni długotrwałą ochronę przed wilgocią i zmiennymi warunkami atmosferycznymi,
- jak również odczyszczenie i zabezpieczenie elementów metalowych (wtórne kotwienia),
- należy rozważyć także rekonstrukcję widocznego na archiwalnych fotografiach ogrodzenia kapliczki, co zapewniłoby jej również zabezpieczenie na nowej lokalizacji.

Gwarancją poprawnego wykonania prac konserwatorskich krzyża jest realizacja tych prac przez osobę posiadającą stosowne kwalifikacje zawodowe, bądź pod nadzorem konserwatorskim takiej osoby. Konserwator dzieł sztuki posiada kwalifikacje do wykonywania zadań zawodowych, polegających na: „ocenianie zakresu prac konserwatorsko-restauracyjnych na podstawie osobistych oględzin i zdjęć; ustalanie potrzebnych materiałów, narzędzi i środków chemicznych do przeprowadzenia prac konserwatorskich i restauracyjnych; prowadzenie dokumentacji konserwatorskiej dla każdego dzieła oddzielnie; nadzorowanie stałych warunków temperatury i wilgotności w pomieszczeniach, gdzie przechowywane są dzieła sztuki; konserwowanie określonego dzieła sztuki: obrazu, rzeźby, witrażu, zabytkowej tkaniny, druków, rycin, książek, akt, poprzez naprawienie uszkodzeń mechanicznych spowodowanych upływem czasu, dewastacją lub niewłaściwymi wcześniejszymi naprawami; prowadzenie dokumentacji konserwowanego obiektu - zabezpieczanie zabytkowych dzieł sztuki przed wpływami atmosferycznymi i zanieczyszczeniami w powietrzu; nadzorowanie właściwego użytkowania dzieł sztuki przez poszczególne instytucje lub użytkowników”.

W związku z powyższym planowany zakres prac (w oparciu o stosowną dokumentację w postaci programu prac konserwatorskich) powinna wykonywać osoba posiadającą doświadczenie w tego typu pracach (konserwator dzieł sztuki). Dlatego przed przystąpieniem do prac wymagane jest uzgodnienie (w formie opinii) z tut. organem w oparciu o przedłożony program prac konserwatorskich z podaniem wykonawcy prac posiadających kwalifikacje, o których mowa w art. 37a ww. Ustawy

Otrzymują:

1. adresat
2. aa DM

Do wiadomości:

1. P. Józef Janas
ul. Kwiatowa 18, 43-210 Kobiór
2. Konserwator Archidiecezjalny
Ks. dr Leszek Makówka
ul. Jordana 39, 40-043 Katowice

Z up.
ŚLĄSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORIA ZABYTKÓW
Kierownik Delegatury
mgr Mariusz Golek